

Meer dan veertig verschillende websites op CMS

TEAM ÉÉN PROGRAMMEERT, TEAM TWEE CONFIGUREERT, EN DE REDACTIE ONDERHOUDT DE SITES ZELF

Sanoma Uitgevers is de grootste multimediale uitgever in Nederland, bekend door vele publikstijdschriften zoals Panorama, Donald Duck, Playboy, Libelle, Cosmopolitan, YES, VT Wonen. “Zelf spreken we over merken, want een blad is slechts één van de middelen om te communiceren met de lezers”, vertelt Dennis Groenendijk. De website is voor de verschillende redacties een ander belangrijk communicatiemiddel. Elk merk richt zich op een eigen doelgroep en elke site heeft zijn eigen uitstraling en functionaliteit. Voor de ICT-afdeling is dit een aardige uitdaging.

Dennis Groenendijk is de ICT-architect bij Sanoma Uitgevers, en vanaf het begin betrokken bij de opzet van het contentmanagementplatform. “Ons doel was om een goed contentmanagementplatform neer te zetten”, zegt hij. “Wij hebben een duidelijke filosofie voor het platform, zodat wij niet iedere keer het wiel opnieuw moeten uitvinden. Elke site is uniek, maar draait op hetzelfde platform en gebruikt dezelfde componenten. Er is door Sanoma Uitgevers gekozen voor standaard softwarepakketten, standaard technologie met eventueel een dun laagje maatwerk. Dit zorgt ervoor dat de continuïteit gewaarborgd blijft, standaard functionaliteit door ontwikkeld wordt door de leverancier en de beheerkosten acceptabel blijven. Heel belangrijk is ook dat wij de taken verdelen over twee teams. Zo is er een generiek team en een specifiek team.” Het developersteam met daarin onder andere Bob en Jordy zijn verantwoordelijk voor het platform en het ontwikkelen van additionele componenten, deze taken zijn gedeeltelijk ge-outsourced. Jordy Baart is softwarearchitect en is al ongeveer vijf jaar betrokken bij het platform. Ook Bob Gladon maakt al lang deel uit van het developmentteam. Hij heeft zelfs nog aan het pilotproject op basis van Microsoft Content Management Server 2001 meegewerkt. Bob vervult onder andere de rol van buildmaster. Beide developers zijn gedetacheerd via LogicaCMG. Naast het developmentteam is er een apart team dat de website assembleert. In het tweede team is Chrétienne Langerak werkzaam als technisch projectmanager. Chrétienne heeft haar eigen bedrijf Blue-works.nl en heeft samen met de consultants een sleutelrol in het assembleerteam bij Sanoma Uitgevers. Chrétienne: “Ik ben van het eerste team overgestapt naar het voorkantteam om de businessunits te helpen het basisplatform zo goed mogelijk te benutten. Het Internet basisplatform is zo uitgebreid dat eigenlijk alles mogelijk is. Zie mij als de schakel tussen de business en de techniek.”

Niet steeds opnieuw het wiel uitvinden

Dennis: “Het grote voordeel is dat wij vrij snel een site kunnen uitrollen. Vroeger vonden wij keer op keer opnieuw het wiel uit, terwijl wij nu door customization de functionaliteit en de look & feel van de site bepalen. Wij hebben nu een gemeenschappelijke basis. Aan de achterkant ziet alles er gelijk uit, maar aan de voorkant heeft elke site zijn eigen vormgeving en navigatie. Eigenlijk kun je spreken van ‘mass customization’ zoals je die ook bij auto-industrie aantreft. Er is één generieke bodemplaat, je kiest een motor en je bouwt daar de

ene keer model A op en de volgende keer model B. Dat is ook onze gedachte. Wij hebben voor de redacties een soort van menukaart met opties. Zo kunnen ze zelf de functionaliteit bepalen. Is er een forum nodig, dan bieden wij bijvoorbeeld Community Server aan.” “Samen met de businessunits bepalen we wat het voor een site het moet worden” voegt Chrétienne hieraan toe. “De wensen bij sommige redacties zijn soms erg verregaand, maar als je doorvraagt, blijkt dat het met het basisplatform allemaal mogelijk is. Zoniet dan kan ervoor gekozen worden een bepaalde functionaliteit te bouwen. Dennis gaat verder: “Belangrijk is dus wat voor site het moet worden, bijvoorbeeld marketing of business. Gaat het om verkoop of om presence, wie voorziet de site van informatie? Komt die alleen van de redactie of is hij ‘user-generated’. Uiteindelijk komt daar een concept uit en meestal blijkt dat het een bekend verhaal is met 80% standaard functionaliteit en 20% programmeerwerk. Als er functionaliteit nodig is die ons platform niet biedt, dan kijken wij per geval of wij dat wel of niet gaan doen. Als wij de keuze maken om voor de speciale wensen iets te ontwikkelen, dan gaan wij dat generiek toevoegen aan het platform. De grote winst is dat 80% van de functionaliteit slechts bestaat uit configureren, en natuurlijk plaatjes en stylesheets maken; skinning in feite. In het CMS 2002 heb je daar ‘placeholders’ voor – iets wat nu webparts zijn in de nieuwe versie – en daar hebben wij een laagje bovenop gemaakt. Zodat je de placeholders kunt skinnen. Hierdoor kan je op een heel snelle en mooie manier de site vormgeven. Het is dus configureren en niet programmeren.”

De taken verdeeld

Chrétienne: “Voor een gemiddelde site zijn wij drie tot vijf weken aan het bouwen inclusief testen. Het hangt er natuurlijk vanaf wat er allemaal voor functionaliteit nodig is. Tegenwoordig gaat de meeste tijd op aan het maken van het concept en het design. Een mooi voorbeeld waar wij nu geen kant-en-klare component voor hebben is RSS in combinatie met zoeken. RSS is een populaire technologie die steeds meer geadopteerd wordt en in veel applicaties wordt opgenomen. Daarom willen wij er meer gebruik van maken in onze merken-sites. Wij zijn nu bezig met een RSS-searcher die over sites heen gaat. Dus als wij een recept hebben op de Libelle-site, dan willen wij dat die teruggevonden kan worden op VrouwOnline.nl. Wij zijn begonnen om hier een goede generieke oplossing voor te laten maken. Dit is de taak voor het developmentteam.”

“Ja, dat is de taak voor ons”, vult Dennis aan. “Wij zijn een klein team;

drie man sterk. De architectuur doen wij zelf en wij werken met externe partners om bepaalde elementen te laten bouwen. Het beheer hebben wij ook uitbesteed, dat is namelijk niet ons specialisme. Het bedenken wel, daar zijn wij heel goed in. Het tweede team is het assemblageteam en heet officieel 'internet advies en beheer'. Dit team is vele malen groter, want daar gebeurt de assemblage, de productie en het onderhoud." Chrétienne: "Wij zijn met vier consultants die advies uitbrengen aan de redacties en titels, en wij hebben HTML'ers, CSS'ers en drie man om kleine beheertaken zaken doen. De redacties kunnen alles volledig beheren, nieuwe pijlers maken, content beheren, uitbreiden, navigatie aanpassen, enzovoort. En zo doen wij dat met veertig sites."

Zelfwerkzaamheid

"De redacteuren houden zich alleen met de inhoud bezig en hoeven niets van html te weten", licht Dennis toe. "Wij zijn van oudsher bladenmakers en wij kennen het proces. Daar heb je verschillende rollen; zoals redacteur, vormgever, et cetera. Ieder zijn eigen discipline. Wij zijn wat betreft webpublicatie net zo ingericht, en dat is heel herkenbaar voor de mensen hier. Uiteindelijk is dit ook een van de redenen waarom wij ooit voor Microsoft Content Management Server gekozen hebben. Wij willen de redactie zoveel mogelijk laten doen. Het ultieme doel is dat de redacties zelf een blokje – een bepaalde functionaliteit – toe kunnen voegen of kunnen verplaatsen. Dat kan met het huidige platform niet, want dan heb je als editor Visual Studio nodig. Maar kijken we naar de toekomst met MOSS 2007 dan kan je daarmee wel op eenvoudige wijze functionaliteit toevoegen of aanpassen, waardoor er nog meer power bij de redacties terecht komt. Dat is namelijk precies waar zij goed in zijn, dus het hoort daar ook. Wij kijken daarom ook al naar Microsoft Office SharePoint Service 2007."

Migratie

Alexander Meijers is Microsoft-consultant met veel Sharepoint-ervaring en werkt ook bij sanoma Uitgevers via LogicaCMG. Hij zit sinds een jaar in het developmentteam. Zijn belangrijkste taak is het toekomstige platform te evalueren. "Wij zijn ongeveer twee maanden geleden samen met Microsoft en Sanoma Uitgevers gestart aan een Rapid Deployment Program", vertelt hij. "Het plan is om één van de veertig sites te migreren naar Microsoft Office SharePoint Service 2007. Uiteindelijk is dat de website 'Zoitdat.nl' geworden. Wij testen ook of onze eigen componenten werken op MOSS. De doelstelling is om te kijken hoeveel sneller, gemakkelijker en goedkoper het bouwen is op MOSS 2007 voor zowel het developmentteam als het assemblageteam."

"Waar ik voornamelijk de voordelen zie is bij configuratie van de productieomgeving", vult Chrétienne aan. "Wij, maar ook onze hoster, verrichten tijdens de productie nog veel configuratiewerkzaamheden.

Wij willen meer flexibiliteit bij de redacties. Als ze meer functionaliteit willen hebben binnen hun site, moeten ze dat zelf kunnen bepalen. En als ze de kolommen anders willen indelen op hun site, dan moeten wij dat nu doen. Wanneer dat 'dragable' webparts zijn kunnen ze het zelf." "Wij kijken ook welke componenten wij meenemen en welke componenten wij gaan vervangen door standaard componenten van MOSS", licht Dennis toe. "Voor de navigatie gaan wij bijvoorbeeld die van MOSS gebruiken, maar onze advertentiemodule en voor entertainmentzaken zoals pollen en quizen blijven wij onze eigen modules houden. Wij schatten dat ongeveer de helft van onze componenten mee gaan. Dat scheelt ons ook weer onderhoud." Alexander: "Wij zijn zover dat wij MOSS volledig kunnen stylen. Je ziet niet eens meer dat het SharePoint is."

Enterprise contentmanagementsysteem

"CMS 2002 is een lege box waar je zelf alles in moet stoppen", maakt Dennis duidelijk. "SharePoint met alles er omheen is nu echt een enterprise contentmanagementsysteem geworden. Voordat wij zover zijn, gaan wij nog heel uitgebreid testen, want wij hebben miljoenen bezoekers en behoren tot de drukstbezochte sites van Nederland. De backoffice draait nu op een viertal CMS-machines met een database-cluster erachter. Voor de communities hebben wij aparte machines staan met Community Server - dat is wat Microsoft zelf ook gebruikt voor medewerkers die willen bloggen. Wij gebruiken het voornamelijk voor fora en fotogaleries. Daarnaast gebruiken wij nog een aantal open source-pakketten. Op zich zijn wij daar niet vies van. Om het geheel goed te laten performen hebben wij een heel werk verzet op het gebied van efficiënte caching. Wij gebruiken daar componenten van Microsoft voor. Maar wat wij voornamelijk doen is onze bouwstenen slim maken. De bouwstenen weten zelf of ze gecached kunnen worden. Dit kun je zelf in ASP.NET programmeren en daar gebruiken wij de building blocks van Microsoft voor. Wat wij ook nog hebben is Open Source reverse proxy als een laag over ons platform waar wij statische plaatjes, stylesheets en html cachen, zodat wij veel minder hits op onze CMS-servers hebben."

Content-items

"Iets wat wij zelf direct ingevoerd hebben zijn 'content-items' wat nu ook in MOSS 2007 zit", vertelt Bob. "Een artikel heeft bijvoorbeeld altijd dezelfde structuur, zodat je daar in het CMS een template voor kunt maken, hierdoor hoeft je alleen de waardes in voeren. Wij hebben bouwstenen gemaakt die deze content-items kunnen weergeven en wij hebben bouwstenen gemaakt die dezelfde content-items als list tonen. Wij hadden dit echt nodig, want wij willen de content kunnen hergebruiken op een andere site. Als je bijvoorbeeld een nieuwsartikel op een andere site wilt weergeven, dan moet het er niet

Afbeelding 1. Webdevelopmentteam van Sanoma Uitgevers. Van links naar rechts: Dennis Groenendijk, Chrétienne Langerak, Alexander Meijers, Bob Gladon, Jordy Baart. (Fotografie Hans Oostrum)

opeens anders uit zien.” Dennis vult aan: “We blijven natuurlijk een uitgever; professioneel omgaan met content is heel belangrijk. Wij gaan op een professionele manier om met content en dit misten wij in Content Management Server 2002. Wij hebben het hier zelfs jaren geleden met Microsoft over gehad. Wij vinden dat dit een functionaliteit is die absoluut nodig is voor de professionele markt. Tot onze grote vreugde zit het nu in MOSS 2007.”

Identity-management

“Wat wij ook zelf toegevoegd hebben is identity-management”, zegt Dennis, “zeg maar het inloggen en personaliseren. Ook die zaten niet in Content Management Server. Microsoft had wel forms-authentication, en dat kon je wel gebruiken, maar het is weer niet standaard geïntegreerd met CMS. Wij hebben Microsoft forms-authentication gekoppeld aan een LDAP-directory, zodat je kunt inloggen op een pagina en content gepersonaliseerd kunt aanbieden. Speciaal daarvoor hebben wij een module gemaakt. Het forms-authentication-ticket dat uitgedeeld wordt, gaat ook mee naar Community Server – dat ook .NET is – zodat je daar ook automatisch ingelogd wordt. Toen wij met CMS 2001 begonnen zijn, was er nog geen ASP.NET 2.0 member-service. Wij zijn nu wel aan het kijken of wij die kunnen gebruiken. Wij zijn een klein team en maken steeds de afweging tussen technologie die beschikbaar komt en de wensen van de business. Het bieden van een integraal klantbeeld is heel belangrijk bij ons. Veertig sites op één platformversie te laten draaien is mooi voor beheer, maar lastig voor development.”

“Wij gebruiken SourceSafe voor het versiebeheer van de componenten”, vertelt Bob. “Wij noemen de verzameling componenten het Digital Media framework, zie dit als een laag bovenop het .NET Framework. In het begin gebruikten wij geen of nauwelijks componenten, maar dat werd gaande het gebruik steeds meer. Voorheen deden wij versiebeheer op de individuele componenten. Dat is niet handig, want ze moeten in samenhang blijven werken. Op een gegeven moment hebben wij besloten om net zoals Microsoft te releasen. Wij zijn toen met de ‘daily build’ begonnen en wij produceren nu elke nacht alle dll’s. Als wij veel veranderingen hebben aangebracht, testen wij het geheel, en als productie ons een akkoord geeft releasen wij het geheel in een keer.”

Testen

“Doordat wij in de productieomgevingen alleen configureren en geen site-eigen functionaliteit programmeren, werken ook alle sites wanneer we overgaan naar een nieuwe versie van het platform”, legt Chrétienne uit. “Als je wel zou programmeren op site-niveau, betekent dat je ook per site moet testen.”

“Het is voor de C#-ontwikkelaars ook een uitdaging om de componenten zodanig slim te programmeren dat ze ‘dragable’ en configureerbaar worden”, voegt Jordy toe. “Ze moeten door de site-bouwers uitsluitend via configureren aangestuurd worden. Normaal gesproken zou je een user-control met bepaalde code in de site hangen. Dat doen wij niet, want het moet hergebruikt worden en heel intuïtief zijn. Wij zitten nu op versie 2.1 van ons Digital Media framework en ondersteunen nog versie 2.0 – één versie terug.”

“Wij besteden veel aandacht aan de componenten”, vertelt Dennis. “De developers hebben extra tijd om bijvoorbeeld logging, performance, exception-handling, security, onderhoudbaar, caching, enzovoort goed in te bouwen. Iets wat je bij ‘lean and mean’ applicaties nog wel eens overslaat. Iets wat wij wel geleerd hebben, is dat je een component ook weer niet te generiek moet maken. Want daardoor moet je weer te veel instellen aan de gebruikskant, waardoor je weer veel tijd kwijt bent en dus het voordeel verliest. Wij hebben bijvoorbeeld twee soorten componenten gebouwd voor quizen. Dus niet te generiek bouwen is het adagium. Wij hebben onze filosofie over het platformgebruik goed in praktijk gebracht, vinden wij. Wij hoeven niet steeds opnieuw het wiel uit te vinden. Alle sites zijn uniek, maar draaien op hetzelfde platform en gebruiken dezelfde componenten.”